

Joost Kazus

Botanicus Ruud van der Meijden, hoofdredacteur van de Heukels' flora, was deze zomer prominent in het nieuws. De aankomende *Standaardlijst van de Nederlandse flora* wordt met vijftig nieuwe soorten uitgebreid en volgens hem worden 122 Rode Lijstsoorten geschaad door grote grazers in natuurterreinen. In Amsterdam verschenen het Doorschijnend sterrenkroos en de veldgids voor stadsplanten.

Gevonden & verloren (5)

Van Aarereprijs tot Zwarte wikke: de Nederlandse flora in beweging

Van links naar rechts: Aarereprijs, Prikneus en Citroenmelisse. TEKENING: INA MARBUS

De media kwamen afgelopen julimaand met het bericht dat door verandering van het klimaat en het effect van verstedelijking onze flora steeds meer soorten telt en dat de nieuwe in september te verschijnen Standaardlijst van het Nationaal Herba-

rium Nederland daarom met vijftig soorten wordt aangevuld. Ruud van der Meijden vertelde erover in het NOS Journaal en op de internetpagina daarvan was de als compleet aangekondigde lijst van nieuwe soorten al te bekijken.

Het bestuderen van die lijst zorgde wel voor een kleine teleurstelling. Want er blijkt sprake te zijn van maar veertig nieuwe standaardlijstsoorten, vier ondersoorten en twee bastaarden meegerekend. Wie kan er nu niet tellen? De lijst bevat ook 87 wachtkamersorten, inclusief twee bastaarden. Een wachtkamersort voldoet nog niet aan de criteria voor opname op de Standaardlijst (de plantensoort moet dan drie generaties lang overleven en op drie verschillende standplaatsen voorkomen), maar is wel 'genomineerd' om over zeven jaar op de nieuwe lijst te komen.

Er is vast een rozenspecialist druk aan het werk geweest. De lijst, van Aarereprijs (*Veronica spicata*) tot Zwarte wikke (*Vicia sativa* subsp. *nigra*), bevat maar liefst vijftien vertegenwoordigers van het geslacht Roos (*Rosa*), zoals de Behaarde struweelroos (*Rosa caesia*), de Berijpte viltroos (*R. sherardii*), de Heggenroos (*R. corymbifera*) en de Schijnegelantier (*R. columnifera*). Ook diverse zogenaamde tuinvlieders, als Citroenmelisse (*Melissa officinalis*) en Prikneus (*Lychnis coronaria*), blijken nu als ingeburgerd te worden beschouwd.

De nieuwe soorten zullen hun plaats krijgen in de volgende druk van *Heukels' Flora van Nederland* die volgens een mededeling van FLORON waarschijnlijk in 2005 is te verwachten. Maar voor een aantal beschrij-

vingen en foto's van die nieuwe soorten kunnen we al terecht in *Stadsplanten, veldgids voor de stad* van de Amsterdamse florist TON DENTERS. In die gids is een groot aantal nieuwe standaardlijstsoorten en wachtkamersorten opgenomen: ruim de helft van de nieuwkomers blijkt in een stedelijke omgeving te groeien. We zien hier onder meer de standaardlijstsoorten Brandpastinaak (*Pastinaca sativa* subsp. *urens*) en Hoge fijnstraal (*Conyza sumatrensis*) en de wachtkamersorten Klein fakkelgras (*Rostraria cristata*), Marjoleinbekje (*Chaenorhinum origanifolium*) en Tweekleurig springzaad (*Impatiens balfourii*).

Het goede nieuws voor de plantenliefhebber kreeg vervolgens door Ruud van der Meijden een andere aanvulling. Hij opende de aanval op de natuurbeschermers, die grote grazers, zoals Galloways en Schotse hooglanders, inzetten als goedkope grasmaaiers. Volgens hem worden daardoor kwetsbare planten bedreigd. Hij noemt als voorbeelden het Zinkviooltje (*Viola lutea* subsp. *calaminaria*), het Zomerklokje (*Leucocjum aestivum*) en allerlei orchideeënsoorten. Van de 499 Rode Lijstsoorten zouden er 122 door begrazing worden geschaad.

Ecoloog Frans Vera, een van de promotors van de grote grazers in Nederland, ging er al relativerend tegen in en er ontstond een polemiek in *de Volkskrant* en *NRC Handelsblad*. Dan blijkt ook dat in het dal van de Overijsselse Vecht de zeer zeldzame Bergnachtsorchis (*Platanthera chlorantha*) alleen voorkomt in met runderen begraaide terreinen. Die polemiek was kennelijk niet voor iedereen even interessant, want Jos Collignon tekende een spotprent van een komkommers poepend rund (*de Volkskrant*, 10 augustus 2004).

Intussen verscheen in het Diemerpark in Amsterdam, langs de oever van het IJmeer, het Doorschijnend sterrenkroos (*Callitriche truncata*), de noordelijkste vindplaats voor Europa. Deze plant komt sinds 1998 voor in het Haringvliet en de Biesbosch en is waarschijnlijk door eenden naar Amsterdam gebracht. Voor de Stadsplantengids van Ton Denters kwam hij niet te laat omdat in deze gids geen oever- en waterplanten staan. In de nieuwe Heukels zal hij zonder twijfel naast de soorten van de nieuwe Standaardlijst worden opgenomen.

Joost Kazus is secretaris van de KNNV-afdeling Amsterdam.

Literatuur

DENTERS, T. (2004). *Stadsplanten, veldgids voor de stad*. Fontaine, 's Graveland.